

Ενδεικτικές απαντήσεις στο μάθημα της ιστορίας κατεύθυνσης

Επιμέλεια απαντήσεων: Κώστας Σίδερης - Νίκη Παπαϊωάννου

A1.

α. **Ορεινοί:** Ήταν η δεύτερη μετά τους Πεδινούς μεγάλη παράταξη που συγκροτήθηκε κατά την διάρκεια της Εθνοσυνέλευσης του 1862-1864. Απαρτίστηκαν από διάφορες ομάδες υπό τους Δ. Γρίβα και Κ. Κανάρη με κοινό στόχο την αντίσταση στην πολιτική των πεδινών. Βρήκαν υποστηρικτές μεταξύ των μικροκαλλιεργητών, των κτηνοτρόφων, των εμπόρων και των πλοιοκτητών. Ο λαός συμμετείχε ενεργά στην συγκρότηση αυτής της παράταξης.

β. **Φεντερασιόν:** Η ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα μετά το τέλος των Βαλκανικών πολέμων, μιας πόλης με σημαντικό για τα μέτρα της περιοχής βιομηχανικό υπόβαθρο και κοσμοπολίτικο χαρακτήρα, απετέλεσε σημείο αναφοράς για το εργατικό κίνημα. Η μεγάλη πολυεθνική εργατική οργάνωση της Θεσσαλονίκης, η Φεντερασιόν, με πρωτεργάτες σοσιαλιστές από την ανοικτή σε νέες ιδέες εβραϊκή κοινότητα της πόλης, αποτέλεσε σημαντικό δίαυλο διάδοσης της σοσιαλιστικής και εργατικής ιδεολογίας στην χώρα.

γ. **Πατριαρχική Επιτροπή:** Η επιστροφή των προσφύγων στη Μικρά Ασία ξεκίνησε τους τελευταίους μήνες του 1918 μετά τον τερματισμό του πολέμου με την Τουρκία. Τον Οκτώβριο του 1918 συστάθηκε στην Κωνσταντινούπολη Πατριαρχική Επιτροπή με σκοπό την οργάνωση του επαναπατρισμού των εκτοπισμένων Ελλήνων στην Μικρά Ασία, με τη βοήθεια του Πατριαρχείου και της ελληνικής κυβέρνησης. [προαιρετικά: Η παλιννόστηση έγινε τμηματικά ... την Ανατολική Θράκη.]

A2.

α → Λ

β → Λ

γ → Σ

δ → Λ

ε → Σ

B1.

α. Σχολικό βιβλίο, σελ. 137: «Μετά την υπογραφή της συνθήκης του Βουκουρεστίου τον Αύγουστο του 1913, με την οποία τερματίζονταν οι Βαλκανικοί πόλεμοι, Έλληνες της περιοχής του Καυκάσου, με την αναγγελία ... με επέμβαση της ελληνικής κυβέρνησης».

β. Σχολικό βιβλίο, σελ. 140: «Την περίοδο 1919-1921, λόγω της Ρωσικής Επανάστασης ... Αρμένιοι και Ρώσοι».

B2.

Σχολικό βιβλίο, σελ. 46: «Οι διαφορές του αγροτικού προβλήματος στην Ελλάδα... Στον ιδεολογικό τομέα η επικράτηση της Μεγάλης Ιδέας εμπόδιζε την ανάπτυξη και διάδοση ιδεολογιών με κοινωνικό και ταξικό περιεχόμενο.»

Γ1α.

- σχολικό βιβλίο, σελ. 149-151: «Στις 24 Ιουλίου... επίμαχων περιοχών»
- σχολικό βιβλίο, σελ. 151: «Με βάση το άρθρο 11 της Σύμβασης της Λοζάνης... της εκτίμησης της ακίνητης περιουσίας των ανταλλαξίμων».
- Επιπλέον πληροφορίες που αντλούνται από το α' παράθεμα:
  - ✓ Στο Γκέλβερι, χωριό της Καππαδοκίας, φθάνει Επιτροπή από την Ελλάδα η οποία συζητά με τους μικρασιάτες Έλληνες το ζήτημα της Ανταλλαγής.
  - ✓ Καταγράφονται από την Επιτροπή τα ονόματα και οι περιουσίες τους.
  - ✓ Τα μέλη της Επιτροπής καθυσύχασαν τους μικρασιάτες ενημερώνοντάς τους ότι στα πλαίσια της Ανταλλαγής θα έπρεπε να μετεγκατασταθούν στην Ελλάδα, αφού πρώτα εκποιούσαν ό,τι ήταν δυνατό από την κινητή περιουσία τους και μεταφέροντας την υπόλοιπη μαζί τους.
  - ✓ Τέλος, δικαίωμα μετακίνησης στην Ελλάδα είχαν και οι «τουρκεμένοι» (οι εξισλαμισμένοι δηλαδή Έλληνες).

Γ1β.

- σχολικό βιβλίο, σελ. 151: «Όταν έγινε γνωστή η υπογραφή της Σύμβασης... ελληνικού κράτους».
- Επιπλέον πληροφορίες που αντλούνται από το β' παράθεμα:
  - ✓ Η Ελλάδα επεδίωκε την ανταλλαγή των πληθυσμών, καθώς διέκρινε ότι η πολιτική του Κεμάλ αποσκοπούσε στην εκδίωξη όλων των αλλόθρησκων πληθυσμών από την Τουρκία.
  - ✓ Η απομάκρυνση των Ελλήνων από την Μικρά Ασία ήταν αναπόφευκτη, σύμφωνα με την πολιτική του Κεμάλ και των Νεοτούρκων, άρα ήταν απλώς ζήτημα χρόνου να υλοποιηθεί.
  - ✓ Η ελληνική πλευρά, λοιπόν, έπρεπε να επιδιώξει την Ανταλλαγή άμεσα, διαφορετικά δεν θα είχε τη δυνατότητα κατά τη διάρκεια της διαπραγμάτευσης να απαιτήσει και την μετανάστευση των Τούρκων μουσουλμάνων της Ελλάδας.
- Επιπλέον πληροφορίες που αντλούνται από το γ' παράθεμα:
  - ✓ Ο Βενιζέλος ορθολογικά και ρεαλιστικά ασχολήθηκε με το ζήτημα των μειονοτήτων. Από πολύ νωρίς, ήδη από το 1914, προθυμοποιήθηκε να αποδεχθεί την Ανταλλαγή των πληθυσμών ως τον μόνο τρόπο να επιλυθούν ριζικά τα σχετικά ζητήματα με την Τουρκία.
  - ✓ Ο ίδιος ανέλαβε και προσωπικά τη μεγάλη ευθύνη της υποχρεωτικής ανταλλαγής, αν και προέβλεπε την οργή των προσφύγων στο πρόσωπό του.

Δ1.

- σχολικό βιβλίο, σελ. 208-209: «Αλλάτο πιο σημαντικό ήταν ... δημιούργησε βαρύ κλίμα διχασμού.»
- Επιπλέον πληροφορίες που αντλούνται από το α' παράθεμα:
  - ✓ Ο Βενιζέλος πρότεινε στον πρίγκηπα Γεώργιο ήδη από το καλοκαίρι του 1900 τη διπλωματική μεθόδευση της ένωσης με την Ελλάδα γιατί θεωρούσε αδύνατη την άμεση επίτευξη. Όμως, η επίλυση ανεστάλη λόγω της παράτασης του αρμοστειακού καθεστώτος.

- ✓ Ο Βενιζέλος υποστηρίζει ότι με τη συμβολή των Μεγάλων Δυνάμεων θα εξασφαλιστεί η προάσπιση των εθνικών συμφερόντων και η κατοχύρωση της αυτοδιοίκησης της Κρήτης, με την προϋπόθεση της οργάνωσης πολιτοφυλακής και της αποχώρησης των ξένων στρατευμάτων.
- ✓ Άμεση και αποφασιστική ήταν η αντίδραση του ύπατου αρμοστή.
- ✓ Αντιτίθεται στην αρχή ουσιαστικής διαχείρισης των διπλωματικών θεμάτων καθώς και στη μεθόδευση του Εθνικού Αγώνα: ως εκφραστής της Αυλής των Αθηνών, αποκρούει τη συμβιβαστική λύση και με τη δημιουργία πιεστικών εσωτερικών συνθηκών επιχειρεί να εκβιάσει τις Ευρωπαϊκές Δυνάμεις για ταχύτερη ενωτική λύση.
- Επιπλέον πληροφορίες που αντλούνται από το α' παράθεμα:
  - ✓ Ο πρίγκιπας Γεώργιος διαχειρίζεται προσωπικά την εξωτερική πολιτική της Κρήτης, χωρίς τη συνεργασία των αρμόδιων υπουργών του, επειδή την θεωρούσε αρμοδιότητα της ελληνικής μοναρχίας. Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και διαπραγματεύεται με τις Μεγάλες Δυνάμεις, Ρωσία, Γαλλία, Αγγλία και Ιταλία.
  - ✓ Ο Βενιζέλος αντιτίθεται στην πολιτική του πρίγκιπα, την οποία χαρακτήρισε ασταθής και ασαφής. Θεωρούσε ότι το τελευταίο στάδιο της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα ήταν η ανακήρυξή της σε ανεξάρτητο πριγκιπάτο.
  - ✓ Ο Πρίγκιπας πιστεύει ότι η λύση θα προέλθει από τις Μεγάλες Δυνάμεις, ενώ θεωρεί τους ντόπιους άσχετους και επιζήμιους για το θέμα.
  - ✓ Δεν αντιλαμβάνεται την κινητοποίηση και απαίτηση των Κρητών να ελέγχουν τα εθνικά ζητήματα του νησιού

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

- Οι ερωτήσεις ήταν σαφείς ως προς τη διατύπωση.
- Τα παραθέματα ήταν εύληπτα ως προς την κατανόηση των πληροφοριών.